14 -ാം കേരള നിയമസഭ

22 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 2846 **22-01-2021 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്**

ജലബജറ്റ്

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
ശ്രീ. കെ. രാജൻ, ശ്രീമതി ഇ. എസ്. ബിജിമോൾ, ശ്രീ . ജി .എസ് .ജയലാൽ , ശ്രീ . മുഹമ്മദ് മുഹസിൻ പി .		**Shri. K. Krishnankutty (ജലവിഭവ വകുപ്പുമന്ത്രി)**	
(എ)	സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ജല ആവശ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നതിനായി ഒരു പുതിയ സമീപനം സ്വീകരിക്കുന്നതിന് ഈ സർക്കാരിന് സാധിച്ചിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കുമോ;	(എ)	സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്തെ ജലസ്രോതസ്സുകൾ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതിനും, സംപോഷണം നടത്തുന്ന തിനുമായി ‘ഹരിത കേരളം മിഷൻ’ സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ സുസ്ഥിര ഭൂജല വികസനം കൈവരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാന ഭൂജലവകുപ്പ് ‘ഭൂജലസംരക്ഷണവും സംപോഷണവും’ എന്ന പ്ലാൻ പദ്ധതി സംസ്ഥാനത്ത് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ചീഫ് എഞ്ചിനീയർ, പദ്ധതി വിഭാഗം 1 കാര്യാലയത്തിന് കീഴിലുള്ള വിവിധ ജലസേചനപദ്ധതികളിലൂടെ കൃഷിക്ക് ആവശ്യമായ രീതിയിൽ യഥാസമയം ജലം ലഭ്യമാക്കുക എന്നതും ജലസേചനപദ്ധതികളുടെ പരിപാലനവും നിർവ്വഹിച്ചുവരുന്നു. സംസ്ഥാനത്തെ ജലസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ആസൂത്രണവും നിർവഹണവും സംയോജിത നീർത്തടാടിസ്ഥാനത്തിൽ നടത്തി ജലലഭ്യതയും ഉത്പാദന ക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുക എന്ന സമീപനമാണ് സർക്കാർ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതിനായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനതലത്തിൽ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനം സാധ്യമാക്കുന്നതിനാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ രൂപീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ പ്രവർത്തന ഫലമായി സംസ്ഥാനത്തെ തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപന തലത്തിൽ സാങ്കേതിക വിദഗ്ധരുടെ സഹായത്തോടെ നീർത്തട പ്ലാനുകൾ തയ്യാറാക്കുകയുണ്ടായി. ഇതനുസരിച്ചുള്ള പ്രവൃത്തികൾ മുൻഗണനാ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഏറ്റെടുത്തു നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. കേരളത്തിന്റെ വികസനം സുസ്ഥിരമായി

			നിലനിർത്തുന്നതിൽ ജലവിഭവ മേഖല പ്രധാന പങ്കാണ് വഹിക്കുന്നത്. എന്നാൽ മഴയെ ആശ്രയിച്ചുമാത്രമാണ് സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ജല വിഭവ ലഭ്യത നിലനിൽക്കുന്നത് എന്നതു കൊണ്ടുതന്നെ ചുവടെപ്പറയുന്ന ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പുതിയ സമീപനമാണ് സർക്കാർ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. 1. ജലസംരക്ഷണ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ആസൂത്രണവും നിർവ്വഹണവും സംയോജിത നീർത്തടാടിസ്ഥാനത്തിൽ നടത്തി ജല ലഭ്യതയും ഉത്പാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കുക. 2. പുതിയൊരു ജലസംരക്ഷണ വിനിയോഗ സംസ്കാരം വളർത്തിയെടുക്കുക. 3. ജലസുരക്ഷയും പാരിസ്ഥിതിക സുരക്ഷയും ഭാവിതലമുറയ്ക്ക് കൂടി ഉറപ്പാക്കുക. 4. നിലവിലുള്ള ജലസ്രോതസ്സുകളുടെ നവീകരണവും ശുദ്ധീകരണവും വിനിയോഗവും സുസ്ഥിര പരിപാലനവും ഉറപ്പാക്കുക. മേൽപ്പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ലക്ഷ്യങ്ങൾ സാധ്യമാകുംവിധമുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആസൂത്രണം ചെയ്യുന്നതിനും ജനപങ്കാളിത്തത്തോടെ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനും സാധ്യമായിട്ടുണ്ട്.
(ബി)	സംസ്ഥാനത്ത് ലഭ്യമായ ജലത്തിന്റെ അളവും ആവശ്യകതയും കണ്ടെത്തി അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിനായി ജലബജറ്റ് എന്ന ആശയം ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടോ; വിശദാംശങ്ങൾ അറിയിക്കുമോ;	(ബി)	ജലനിധി രണ്ടാംഘട്ട പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി ജലനിധി ഗ്രാമപഞ്ചായത്തുകളിൽ ജലത്തിന്റെ ശേഖരം ഏതൊക്കെ മേഖലകളിലാണ് ഉള്ളത് എന്ന് അറിയുന്നതിന് വേണ്ടി ജലസുരക്ഷാ രൂപരേഖ (വാട്ടർ സെക്യൂരിറ്റി പ്ലാൻ) തയ്യാറാക്കിയിരുന്നു. ടോപ്പോ ഷീറ്റ്, കെഡസ്ട്രൽമാപ്പ്, വെതർ റിപ്പോർട്ട് എന്നിവയും സാറ്റലൈറ്റ് ഇമേജറി എന്നീ സാങ്കേതികവിദ്യയും മറ്റും ഉപയോഗിച്ചാണ് മേൽ സൂചിപ്പിച്ച രൂപരേഖ തയ്യാറാക്കിയത്. തുടർന്ന് ഹൈഡ്രോജിയോളജിക്കൽ സർവ്വേ നടത്തിയതിന് ശേഷമാണ് കുടിവെള്ള വിതരണ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നത്. സംസ്ഥാനത്തിന്റെ ജലലഭ്യത, ഭാവിയിലെ ആവശ്യകത എന്നിവ ഉൾപ്പെടുത്തി പഞ്ചായത്ത് തലത്തിൽ നീർത്തടാടിസ്ഥാനത്തിൽ ജലബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കുവാൻ കഴിയുന്നത് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങൾക്കാണ്. ഗാർഹിക ഉപയോഗത്തിന് ആവശ്യമായ ജലത്തിന്റെ അളവ്, ജലസേചനത്തിന് ആവശ്യമായ ജലത്തിന്റെ അളവ് തുടങ്ങിയവയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലാണ് ജല ബഡ്ജറ്റ് രൂപകലന ചെയ്യേണ്ടത്. Central Public Health and Environment and Engineering Organisation (CPHEEO) എന്ന കേന്ദ്ര നഗരകാര്യ മന്ത്രാലയത്തിന് കീഴിലുള്ള

സാങ്കേതിക വിഭാഗം നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായാണ് കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റി ശുദ്ധജലവിതരണം നടത്തിവരുന്നത്. ഇപ്രകാരം പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ഗാർഹിക ഉപയോഗത്തിനായി നിർവചിച്ചിട്ടുള്ളത് ചുവടെ ചേർക്കും പ്രകാരം ഒരാൾക്ക് ഒരു ദിവസം 135 ലിറ്റർ എന്ന കണക്കിലാണ്. CPHEEO മാനദണ്ഡമനുസരിച്ച് പ്രതിശീർഷ ജല ഉപയോഗം 135 ലിറ്റർ ആണ്. എന്നിരുന്നാലും കേരള വാട്ടർ അതോറിറ്റിയുടെ പദ്ധതികളെല്ലാം തന്നെ പ്രതിശീർഷ ഉപയോഗം 150 ലിറ്റർ (നഗരപ്രദേശങ്ങളിൽ) 100 ലിറ്റർ (ഗ്രാമപ്രദേശങ്ങളിൽ) എന്ന കണക്കിലാണ് രൂപകല്പന ചെയ്യുന്നത്. ജലജീവൻ മിഷനിൽപ്പെടുത്തി ചെയ്യുന്ന പദ്ധതികളിൽ ഇത് 55 ലിറ്റർ എന്ന നിരക്കായാണ് നിഷ്കർച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇപ്രകാരം പൊതുജനങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമാക്കുന്ന ജലത്തിന്റെ 80 ശതമാനത്തോളം ഉപയോഗശേഷം മലിനജലമായി പുറന്തള്ളപ്പെടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്. ജല ബഡ്ജറ്റ് തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ മേൽപ്പറഞ്ഞ മാനദണ്ഡങ്ങൾ കണക്കിൽ എടുക്കുന്നതാണ്. സംസ്ഥാന ഭൂജല വകുപ്പും, കേന്ദ്ര ഭൂജല ബോർഡും സംയുക്തമായി സംസ്ഥാനത്തെ ഭൂജലത്തിന്റെ ലഭ്യത തിട്ടപ്പെടുത്തി വരുന്നു. 2017 മാർച്ച് 31 വരെയുള്ള ഗ്രൗണ്ട് എസ്റ്റിമേഷൻ കമ്മിറ്റി റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം സംസ്ഥാനത്തെ ഭൂജല ലഭ്യത 5211.75 mcm ആണ്. കൂടാതെ ഭൂജലവകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കി വരുന്ന 100% കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതി നാഷണൽ ഹൈഡ്രോളജി പ്രോജക്റ്റിൽ വാട്ടർ ബഡ്ജറ്റിംഗ് നടപ്പിലാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനത്തെ ഭൂജലസ്രോതസ്സുകളുടെ കണക്കെടുപ്പ് (well census) നടത്തുന്നതിനുള്ള പ്രാരംഭ നടപടികൾ പൂർത്തിയായിവരുന്നു. ചീഫ് എഞ്ചിനീയർ, പദ്ധതി വിഭാഗം 1 കാര്യാലയത്തിന് കീഴിലുള്ള വിവിധ ജലസേചനപദ്ധതികളിൽ ജലവിതരണത്തിന് മുന്നോടിയായി ജനപ്രതിനിധികൾ, കർഷക പ്രതിനിധികൾ എന്നിവരുൾപ്പെടെയുള്ളവരുടെ യോഗം വിളിച്ച് ജലത്തിന്റെ ആവശ്യകതക്കനുസൃതമായി ജലവിതരണം സംവിധാനം ചെയ്യുകയാണ് ചെയ്തു വരുന്നത്. കൂടാതെ ജല ഉപയോഗം കാര്യക്ഷമമാക്കുന്നതിനും കുറഞ്ഞ ജലം ഉപയോഗപ്പെടുത്തി കൂടുതൽ സ്ഥലത്ത് ജലസേചനം സാധ്യമാക്കുന്നതിനുമായി കമ്മ്യൂണിറ്റി മൈക്രോ ഇറിഗേഷൻ രീതി പ്രാബല്യത്തിലാക്കുന്നതിന് വേണ്ട നടപടികൾ

			സ്വീകരിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്ത് ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനാടിസ്ഥാനത്തിൽ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കി തുടർ നടപടികൾ സ്വീകരിച്ച് ജലസുരക്ഷ ഉറപ്പാക്കുന്നതിനാണ് ശ്രമിക്കുന്നത്. ഇതിനായി ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വിവിധ വകുപ്പുകളുടെയും CWRDM ന്റെയും സാങ്കേതിക സഹായത്തോടെ മാർഗ്ഗരേഖ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ പൈലറ്റ് പദ്ധതി വയനാട് ജില്ലയിലെ മുട്ടിൽ പഞ്ചായത്തിൽ നടന്നുവരുന്നു. ഓരോ നദീതടത്തിലും ചെറുനീർത്തടങ്ങളിലും ലഭ്യമായ ജലത്തിന്റെ അളവും ആവശ്യകതയും കണ്ടെത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനാടിസ്ഥാനത്തിൽ ജല ലഭ്യതയും ജലാവശ്യകതയും കണ്ടെത്തുന്നതിനായുള്ള "ഗൈഡ് ലൈൻ' കോഴിക്കോട് ആസ്ഥാനമായുള്ള സി.ഡബ്ല്യ. ആർ.ഡി.എം ന്റെ സഹായത്തോടെ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഉപരിതല ജലലഭ്യതയും ഭൂജലലഭ്യതയും കണക്കാക്കി, വിവിധ മേഖലകൾക്കാവശ്യമായിവരുന്ന ജലത്തിന്റെ അളവും പാരിസ്ഥിതിക ആവശ്യത്തിനുവേണ്ടി വരുന്ന ജലാവശ്യവും കണക്കിലെടുത്ത് ഇവ തമ്മിലുള്ള അന്തരം കണ്ടെത്തി ആവശ്യമായ ജലസംരക്ഷണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനൊപ്പം ജലവിഭവ വിനിയോഗ കാര്യക്ഷമത വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനുമാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്.
(സി)	ഓരോ പ്രദേശത്തെയും തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി സഹകരിച്ച് പ്രത്യേകം ജല ബജറ്റുകൾ തയ്യാറാക്കുന്ന രീതിയാണോ അവലംബിക്കുന്നത് എന്നറിയിക്കുമോ;	(സി)	Water budgeting നടപ്പിലാക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഭൂജലസ്രോതസ്സുകളുടെ കണക്കെടുപ്പ് ബ്ലോക്കടിസ്ഥാനത്തിലാണ് നാഷണൽ ഹൈഡ്രോളജി പ്രോജക്റ്റ് പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി സംസ്ഥാന ഭൂജല വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കുന്നത്. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നതിനൊപ്പം ജലസുരക്ഷാ പ്ലാനിലേക്ക് പോകേണ്ടതുണ്ട്. ആയതിനാൽ ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തയ്യാറാക്കുന്ന ജലബജറ്റ് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനാടിസ്ഥാനത്തിലാണ് തയ്യാറാക്കുന്നത്. തദ്ദേശസ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പൂർണ്ണ പങ്കാളിത്തത്തോടെ, ജനപങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കി വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനത്തോടെ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നതിനാണ് ആദ്യഘട്ടത്തിൽ ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്.
(ഡി)	ഓരോ പ്രദേശത്തെയും എല്ലാ	(ഡി)	റിസെർവോയർ, കായൽ, കുളങ്ങൾ എന്നിവ

	ജലസംഭരണികളിലും ജലസ്രോതസുകളിലും ലഭ്യമാകുന്ന ജലത്തിന്റെ അളവ് കാലികമായി രേഖപ്പെടുത്തി ജല ആവശ്യകതയും ജലലഭ്യതയും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം കണ്ടെത്തുന്നുണ്ടോ;		സ്രോതസ്സായ കുടിവെള്ള പദ്ധതികളിൽ ജലശുദ്ധീകരണശാലകൾക്ക് ആവശ്യമായ ജലം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി ജലത്തിന്റെ അളവ് രേഖപെടുത്താറുണ്ട്. ആവശ്യമായ അളവിൽ ജലം ലഭ്യമല്ലാത്ത അവസ്ഥ സംജാതമാകുന്ന സ്ഥിതിവിശേഷം ശ്രദ്ധയിൽ വരുമ്പോൾ അതാത് ഡിപ്പാർട്മെന്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവരികയും ആവശ്വമായ ജലം ലഭ്യമാകുന്നുവെന്നു ഉറപ്പുവരുത്താറുമുണ്ട്. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ ജലലഭ്യത കണക്കാക്കുന്നതിന് ഓരോ പ്രദേശത്തും ലഭ്യമാവുന്ന മഴയുടെ അളവും പ്രദേശത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളും കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. പ്രാദേശിക സ്രോതസ്സുകളിലെ ജലത്തിന്റെ അളവുകൾ കൃത്യമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ സഹായത്തോടെ സ്കെയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന നടപടികൾ നടന്നുവരുന്നു. ഇങ്ങനെ സ്കെയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന ജലസ്രോതസ്സുകളിലെ ജലത്തിന്റെ അളവ് "ഹരിതദൃഷ്ടി" എന്ന മൊബൈൽ ആപ്ലിക്കേഷനിൽ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജലസ്രോതസ്സുകളായ കുളങ്ങളുടെ പുനരുദ്ധാരണ പ്രവൃത്തികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനൊപ്പം, ഓരോ ജലസ്രോതസ്സിലുമുള്ള ജലത്തിന്റെ അളവ് അറിയുന്നതിന് ആവശ്യമായ സ്കെയിലുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവൃത്തി കൂടി നിലവിൽ നിർവ്വഹിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഒരു ജലസ്രോതസ്സിലെ ജലലഭ്യതയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി മാത്രം ജലാവശ്യകതയും ലഭ്യതയും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം കണ്ടെത്തുക സാധ്യമല്ല. ഇത് കണക്കിലെടുത്ത് ജല ബജറ്റിന്റെ ശാസ്ത്രീയരീതിയായി കേന്ദ്രജല കമ്മീഷൻ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള "നദീതട ജലബജറ്റിൽ നിന്ന് ചെറുനീർത്തടങ്ങളുടെ ജലബജറ്റിലേക്ക്" എന്ന സമീപനം ഭാവിയിൽ സ്വീകരിക്കുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ, ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നതിന് വളരെയധികം വിവരശേഖരണം ആവശ്യമാണ് എന്നത്കൊണ്ട് തന്നെ വളരെകുറഞ്ഞ സമയംകൊണ്ട് ഈ പ്രവർത്തനം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിന് കഴിയില്ല.
(ഇ)	എങ്കിൽ പ്രസ്തുത വ്യത്യാസം പരിഹരിക്കുന്നത് ഏതൊക്കെ മാർഗ്ഗങ്ങൾ മുഖേനയാണെന്നറിയിക്കുമോ;	(ഇ)	റിസെർവോയർ, കായൽ, കുളങ്ങൾ എന്നിവ സ്രോതസ്സായ കുടിവെള്ള പദ്ധതികളിൽ ജലശുദ്ധീകരണശാലകൾക്ക് ആവശ്യമായ ജലം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി ജലത്തിന്റെ അളവ് രേഖപെടുത്താറുണ്ട്. ആവശ്യമായ അളവിൽ ജലം ലഭ്യമല്ലാത്ത അവസ്ഥ സംജാതമാകുന്ന

			സ്ഥിതിവിശേഷം ശ്രദ്ധയിൽ വരുമ്പോൾ അതാത് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ കൊണ്ടുവരികയും ആവശ്യമായ ജലം ലഭ്യമാകുന്നുവെന്നു ഉറപ്പുവരുത്താറുമുണ്ട്. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ ജലലഭ്യത കണക്കാക്കുന്നതിന് ഓരോ പ്രദേശത്തും ലഭ്യമാവുന്ന മഴയുടെ അളവും പ്രദേശത്തിന്റെ പ്രത്യേകതകളും കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. പ്രാദേശിക സ്രോതസ്സുകളിലെ ജലത്തിന്റെ അളവുകൾ കൃത്യമായി ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് ഹരിതകേരളം മിഷന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ സഹായത്തോടെ സ്കെയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന നടപടികൾ നടന്നുവരുന്നു. ഇങ്ങനെ സ്കെയിൽ സ്ഥാപിക്കുന്ന ജലസ്രോതസ്സുകളിലെ ജലത്തിന്റെ അളവ് "ഹരിതദൃഷ്ടി" എന്ന മൊബൈൽ ആപ്ലിക്കേഷനിൽ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടി സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജലസ്രോതസ്സുകളായ കുളങ്ങളുടെ പുനരുദ്ധാരണ പ്രവൃത്തികൾ ഏറ്റെടുക്കുന്നതിനൊപ്പം, ഓരോ ജലസ്രോതസ്സിലുമുള്ള ജലത്തിന്റെ അളവ് അറിയുന്നതിന് ആവശ്യമായ സ്കെയിലുകൾ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവൃത്തി കൂടി നിലവിൽ നിർവ്വഹിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഒരു ജലസ്രോതസ്സിലെ ജലലഭ്യതയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി മാത്രം ജലാവശ്യകതയും ലഭ്യതയും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം കണ്ടെത്തുക സാധ്യമല്ല. ഇത് കണക്കിലെടുത്ത് ജല ബജറ്റിന്റെ ശാസ്ത്രീയരീതിയായി കേന്ദ്രജല കമ്മീഷൻ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള "നദീതട ജലബജറ്റിൽ നിന്ന് ചെറുനീർത്തടങ്ങളുടെ ജലബജറ്റിലേക്ക്" എന്ന സമീപനം ഭാവിയിൽ സ്വീകരിക്കുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ, ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നതിന് വളരെയധികം വിവരശേഖരണം ആവശ്യമാണ് എന്നത്കൊണ്ട് തന്നെ വളരെകുറഞ്ഞ സമയംകൊണ്ട് ഈ പ്രവർത്തനം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിന് കഴിയില്ല.
(എഫ്)	ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നത് ഏതൊക്കെ വകുപ്പുകളുടെ ഏകോപനത്തിലൂടെയാണ് എന്നറിയിക്കുമോ?	(എഫ്)	ജലബഡ്ജറ്റ് ഹരിത കേരളം മിഷൻ പദ്ധതിയിൽ കീഴിൽ സംസ്ഥാനത്ത് നടപ്പിലാക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ ഏതൊക്കെ സമയത്താണ് ജലത്തിന്റെ ലഭ്യതയിൽ കുറവുള്ളതെന്ന് മനസിലാക്കാൻ സാധിക്കും. പ്രാദേശിക പ്രത്യേകതകൾ കൂടി കണക്കിലെടുത്ത് ഏതെല്ലാം ജലസംരക്ഷണ പ്രവൃത്തികളിൽ കൂടി ഈ കുറവ് പരിഹരിക്കാൻ സാധിക്കുമെന്ന് കണ്ടെത്തുകയും തുടർ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുകയും വേണം. ഇതിനായി തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനം,

			ജലസേചന വകുപ്പ്, മണ്ണ് സംരക്ഷണ വകുപ്പ്, ഭൂജല വവകുപ്പ്, കൃഷി വകുപ്പ് തുടങ്ങിയ വകുപ്പുകളുമായി ചേർന്നാണ് ഹരിതകേരളം മിഷൻ ജലബജറ്റും തുടർ പ്രവർത്തനങ്ങളും ആസുത്രണം ചെയ്യുന്നത്. വ്യവസായ വകുപ്പ്, ട്രാൻസ്പോർട്ട് വകുപ്പ്, ഊർജ്ജവകുപ്പ്, മൃഗസംരക്ഷണവകുപ്പ്, വിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പ്, ആരോ ഗ്യവകുപ്പ്, ഗ്രാമവികസനവകുപ്പ്, സാമൂഹിക സുരക്ഷാ വകുപ്പ് തുടങ്ങിയവയോടൊപ്പം വിവിധ ഗവേഷണ സ്ഥാപനങ്ങൾ, കേരള ജല അതോറിറ്റി, തുടങ്ങിയ വകുപ്പുകൾ/ഏജൻസികളുടെ സഹകരണത്തോടെ ജലബജറ്റ് തയ്യാറാക്കുന്നതിനാണ് ലക്ഷ്യമിട്ടിട്ടുള്ളത്.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ